

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Otwarta Nauka

nowe spojrzenie na uprawianie nauki z perspektywy
Narodowego Centrum Nauki

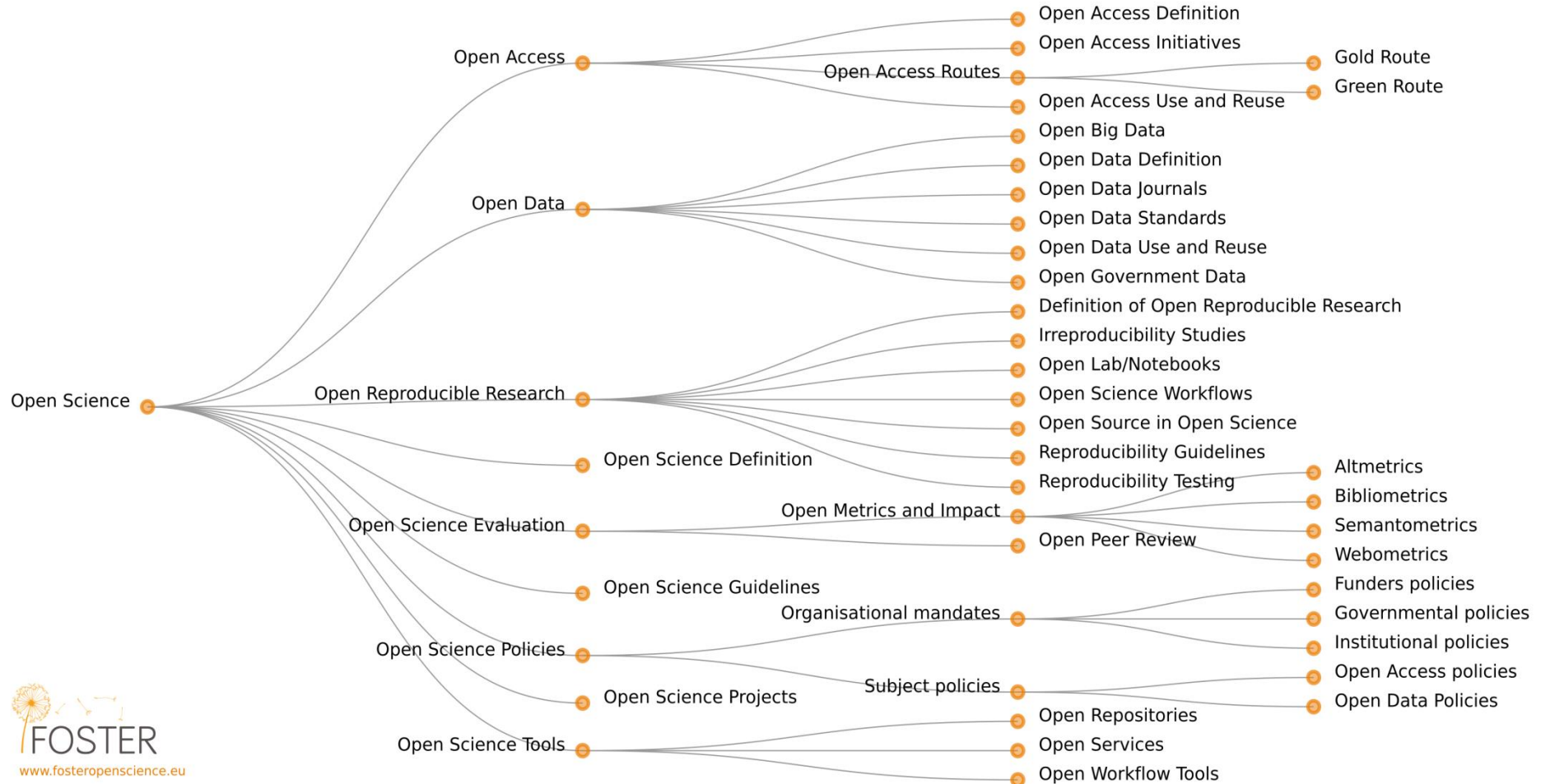
Dr Laura Bandura-Morgan

23 października 2020r.

W kierunku Otwartej Nauki

Open Science Taxonomy

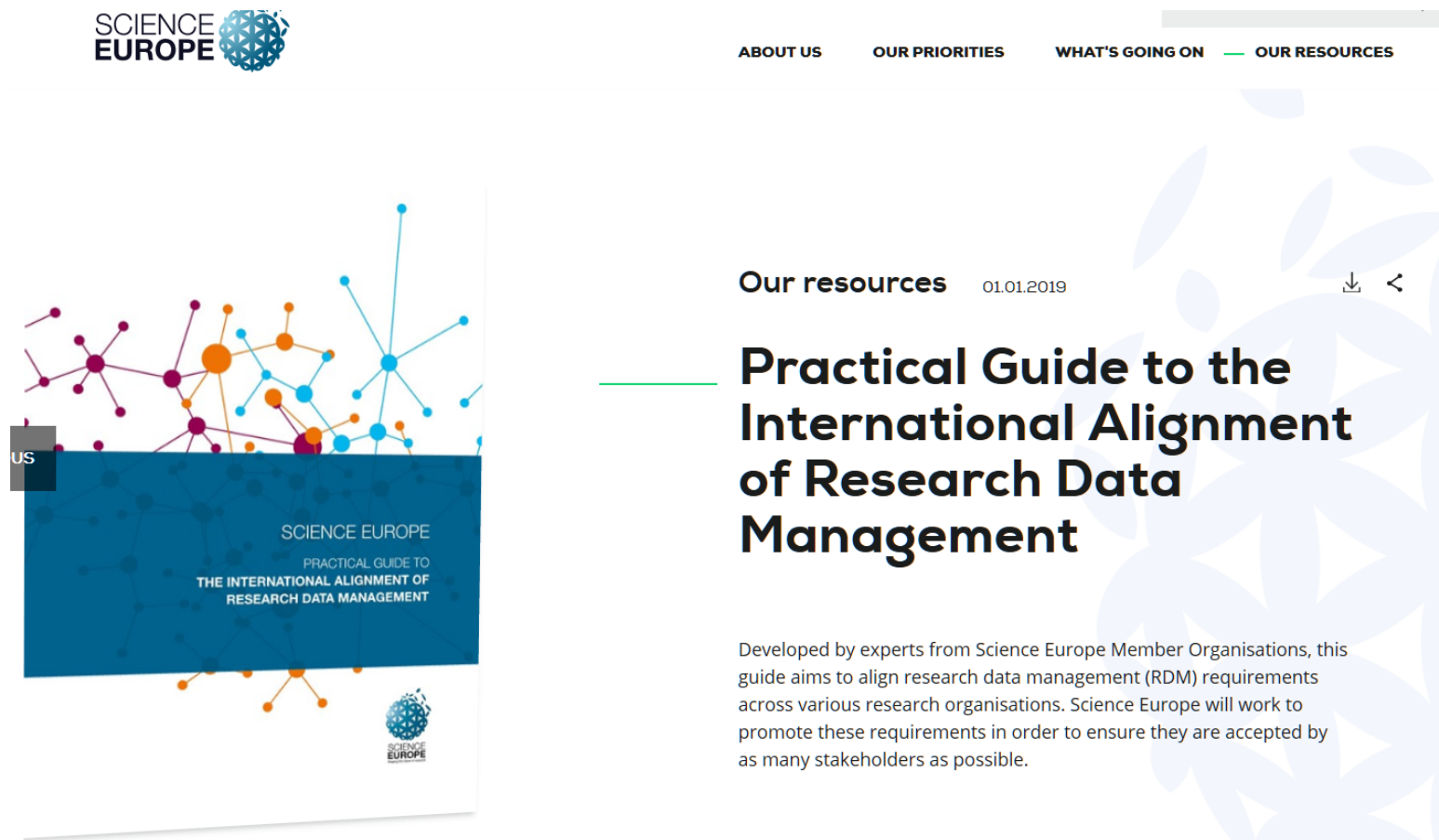

Open Data – otwarte zarządzanie danymi – dlaczego?

1. Dane powstałe w projektach finansowanych ze środków publicznych powinny być dostępne innym użytkownikom.
2. Pomaga zorganizować i zarządzać danymi w trakcie realizacji oraz po zakończeniu projektu. Zapobiega zagubieniu danych, ich zniszczeniu.
3. Otwarte dane zwiększają rozpoznawalność naukowców w środowisku naukowym zwiększając szansę na współpracę oraz cytowalność tych danych.
4. Zwiększa wiarygodność badacza oraz samych badań dając możliwość na weryfikację danych przez innych użytkowników.
5. Pozwala na zaoszczędzenie środków publicznych oraz czasu naukowców na ew. duplikowanie danych istniejących.
6. Otwieranie danych zwiększa transparentność procesu badawczego, zapobiegając błędom oraz nieetycznemu lub bezprawnemu wykorzystaniu danych.
7. Plan Zarządzania Danymi prowadzono do wniosku w marcu 2019 r., został zbudowany na podstawie „PRACTICAL GUIDE TO THE INTERNATIONAL ALIGNMENT OF RESEARCH DATA MANAGEMENT”.

Plan Zarządzania Danyami

The screenshot shows the Science Europe website header with navigation links: ABOUT US, OUR PRIORITIES, WHAT'S GOING ON, and OUR RESOURCES. The main content area features a large graphic of a network diagram with nodes and lines in various colors (blue, orange, purple). Below the graphic is a dark blue box with the text: SCIENCE EUROPE, PRACTICAL GUIDE TO THE INTERNATIONAL ALIGNMENT OF RESEARCH DATA MANAGEMENT. To the right of the graphic is a grey box with the text 'US'. Below the graphic is the Science Europe logo. To the right of the graphic is the text 'Our resources' followed by the date '01.01.2019' and two icons: a download arrow and a left-pointing arrow. Below this is the title 'Practical Guide to the International Alignment of Research Data Management' and a paragraph of text: 'Developed by experts from Science Europe Member Organisations, this guide aims to align research data management (RDM) requirements across various research organisations. Science Europe will work to promote these requirements in order to ensure they are accepted by as many stakeholders as possible.'

Plan Zarządzania Danymi - struktura

1. Główne założenia:

- Opis danych oraz gromadzenie lub ponowne wykorzystanie istniejących danych;
- Dokumentowanie oraz jakość danych;
- Przechowywanie oraz tworzenie kopii zapasowych podczas procesu badawczego;
- Wymogi prawne i etyczne, kodeksy postępowania;
- Udostępnianie i długoterminowe przechowywanie danych;
- Zarządzanie danymi w jednostce, obowiązki jednostki oraz badaczy, zasoby.

Zarządzanie danymi zgodnie z zasadami FAIR

FAIR data ≠ Open data

“As open as possible, as closed as necessary”

F – Findable – (meta)data are assigned a globally unique and persistent identifier (PID, np. DOI);

A – Accessible – (meta)data are retrievable by their identifier using a standardised communications protocol (free and open);

I - Interoperable – (meta)data use formal, accessible, shared and broadly applicable language for knowledge presentation;

R - Re-usable – (meta)data are richly described with plurality of accurate and relevant attributes.

Open Access – otwarty dostęp do publikacji zbudowany na zasadach Planu S:

- Pełny i natychmiastowy (bez embarga czasowego) otwarty dostęp do publikacji;
- Autorzy nie przekazują majątkowych praw autorskich wydawcy;
- Publikacje dostępne na licencji CC-BY;
- Natychmiastowy otwarty dostęp do publikacji poprzez archiwizowanie prac w otwartych repozytoriach;
- Przejrzystość cen publikowania;
- Agencje grantowe zobowiązują się do finansowania opłat publikacyjnych (APC) – naukowcy nie pokrywają kosztów;
- Ocena dorobku naukowego oparta o wartość merytoryczną publikacji, a nie miejsce jej opublikowania – zgodnie z założeniami DORA;
- Wiele dróg publikowania zgodnych z Planem S.

Drogi publikowania zgodne z Planem S

	Open Access publishing venues (journals or platforms)	Subscription venues (repository route)	Transition of Subscription venues (transformative arrangements)
Route	Authors publish in an Open Access journal or on an Open Access platform.	Authors publish in a subscription journal and make either the final published version (Version of Record (VoR)) or the Author's Accepted Manuscript (AAM) openly available in a repository.	Authors publish Open Access in a subscription journal under a transformative arrangement.
Funding	cOAlition S funders will financially support publication fees.	cOAlition S funders will not financially support "hybrid" Open Access publication fees in subscription venues.	cOAlition S funders can contribute financially to Open Access publishing under transformative arrangements.

Wprowadzenie w życie Planu S – ustalenia transformacyjne

- 1. Umowy transformacyjne** - umowy wynegocjowane między instytucjami krajowymi a wydawcami, które zmieniają model biznesowy na taki, w którym wydawcy otrzymują określoną kwotę na usługi wydawnicze w otwartym dostępie (model Publish and Read).
 - [Pilotażowy program publikowania otwartego Elsevier](#) (limit 500 artykułów)
 - [Program publikowania otwartego Springer](#) (limit 2092 artykułów)
 - [Science Advances \(dodatek do licencji Science\)](#)
 - [Scoop3](#)dla autorów korespondencyjnych afiliowanych w instytucjach zgłoszonych do licencji umowy transformacyjne krajowe powinny być zarejestrowane w ESAC [Efficiency and Standards for Article Charges]
- 2. Czasopisma transformacyjne** - czasopisma, w których treści udział OA jest stopniowo zwiększany, w których koszty subskrypcji są równoważone przez dochód z opłat za usługi wydawnicze (aby uniknąć podwójnych płatności). Czasopismo to zobowiązuje się do przejścia na pełny OA w uzgodnionych ramach czasowych.
- 3. Model transformacyjny** – dedykowany małym wydawcom, niezaangażowanym w umowy transformacyjne np. towarzystwa naukowe (society press).

Gramy dla polskiej nauki

www.ncn.gov.pl

